

RENAȘTEREA

Trecut în registrul special dela Tribunalul Cluj, Secția I, sub Nr. 1-1945.

„Iar acestea s'au scris, ca să credeți că Iisus este Hristos, Fiul lui Dumnezeu, și crezând viață să aveți întru numele lui.“

Ioan 20, 31.

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul parohial cl. I 100.000 Lei
pe un an: „ cl. II 80.000 Lei

parohial cl. III 60.000 Lei
particulari . . . 60.000 Lei
în străinătate 150.000 Lei

Redactor: Prot. A. FAUR

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Malinovski Nr. 18.

„OMUL LUI DUMNEZEU“

Noțiunile sunt posterioare ideii. Ideile sunt matrice în care se stilizează experiența comună reținând simbolul, esențialul din varietatea fenomenelor similare.

De aceea ideile se nasc independent de cultură. Trăesc și se dezvoltă în virtutea capacității native a indivizilor, pentru că puterea de analiză și sinteză este un bun înăscut, care poate fi educat prin cultură dar nu poate fi creat de aceasta.

În oarecare măsură, puterea de a simboliza și a crea idei este asemănătoare cu talentul. Cine îl are dela natură, am spune noi: dela bunul Dumnezeu bun lucru are, cine nu-l are, giaba cearcă a-l făuri în arsenalul școalelor, ori care ar fi acestea.

Ideile, sintetizând experiențele cunoașterii și afecțiunii, duc la crearea noțiunilor. Noțiunile fiind suma esențialelor din varietatea lucrurilor comune ca aspect, formă sau denumire.

Și această putere de a crea noțiuni nu este un produs al rațiunii didactice, ci o facultate naturală a omului. De aceea anumiți oameni, națiuni întregi chiar, sunt capabile într-o măsură optimă de a face acest proces de sinteză — creind idei și noțiuni fără a avea un stadiu de cultură cultă (inevitabil pleonasm), pe când altele mai puțin dotate nu ajung, prin intensă cultură intelectuală, la această virtute, la puterea de sintetizare.

Mai trebuie asemenea subliniat că greșit se crede în deobște că „logica“, „rațiunea“ și „adevărul“ s'ar învăța numai la liceu și în facultățile de filosofie. Știm fiecare din experiența proprie că un cioban deia stână judecă de multe ori profund și mai clar decât un chircit filosof emerit cu chelie, ochelari și reumatism academic. Ciobanul n'a învățat legea lui Aristot nici logica lui Valeriu de liceu și totuși gândește după ancestralele porniri naturale ale bunului simț.

Un mare filosof, părintele filosofiei moderne R. Descartes își

fondează chiar întregul sistem de gândire pe acest „bun simț“.

Concludem deci că judecata cea bună, limpede și profundă nu caută palate sau aristocrația aridă a „consacrațiilor“, ci se naște — ca și toate marile taine ale veacului — în simplitate, în curățenia sufletelor drepte, cu osebă plăcere, așa după cum Dumnezeu însuși preferă duhul boilor din ieslea Viflemului, în locul protocolarului discurs a vreunui „burgermeister“ burtos și senil din cine știe ce palat de mârgean și trufie.

*

Toată aceasta uvertură retorică am pricinuit-o inadins pentru a justifica, fără replică subiectul notiței noastre de azi.

Poporul Românesc și-a creat în cursul veacurilor de bejenie și neagră experiență cu veneticii stăpâni, o judecată a lui. Și-a cunoscut mai întâi semenii oameni, și numai apoi fiarele. Pentru că omul era cea mai teribilă fiară dintre toate sălbăticiile firii.

Cunoscându-i pe aceștia, a purces să-și formeze idei despre ei și să-i catalogheze în herbarul istoriei lui. De scris n'a scris, că n'a șitut scrie. Da a cântat. În cântec și-a păstrat istoria lui. De aceea nu-i de mirare că toate popoarele mai puțin „culte“ au mai multe cântece, pe când cele cu alfabet și mașini de imprimat gândul, și-au redus cântecele la rumba, conga și alte năpădăi ale desfrâului organizat în ritmul tam-tam-ului.

Se vede treaba că doinei și cântecului popular în general nu-i prieste lynotipul, ci preferă răbojul și fiuera.

Poporul românesc are, ca toate popoarele sincere și cu frica lui Dumnezeu, o curioasă noțiune despre proprietate. Ea este un bun intrisec a divinității, ar noi niște uzufructuari ai lui.

Pământul este „dela Dumnezeu“, ploile și toate cele bune sau rele sunt aie lui Dumnezeu și dela El. Dumnezeu hotărăște după chipul dreptății Lui

inviolabile pentru toți, toate.

Proprietatea lui Dumnezeu nu se restrânge numai la bunuri, ci se mărginește numai cu orizontul cunoașterii noastre, intrând în ea ce există: animal, pasere, om, — în limbaj bisericesc — în ea intră toate: văzutele și nevăzutele.

Astfel judecă poporul când afirmă că unii semeni sunt „ai lui Dumnezeu“, înțelegând prin aceasta, mai mult că *au rămas în deosebi* „mai ai lui Dumnezeu“ decât alții. Tot ce este mai bun, mai perfect, este „a lui Dumnezeu“.

După o veche mentalitate, preotul este și el „dela Dumnezeu“ și „omul lui Dumnezeu“.

Acesta deține întregile sufragii favorabile ale turmei sale în măsura în care întruchipează ideea și noțiunea ce poporul a dat misiunii sale: „*de a fi omul lui Dumnezeu*“.

Cu timpul, ceea ce era „a lui Dumnezeu“ devine și o proprietate a obștei. Obștea era reprezentanta cu drept de uzufruct asupra tuturor bunurilor lui Dumnezeu, deci și asupra preotului. Și astfel dacă pădurea și munții sunt „a noastre“ dela Dumnezeu, și preotul, biserica, școala etc. sunt „a noastre“, din acelaș curios principiu al proprietății.

În satele mai puțin bătute de nădrăgării cumiți, amarnici la gură și strâmbi la inimă, în satele fără avere, fără dugheni și hoți, se aude și azi în graiul bătrânilor rostindu-se despre preot că este „*a noastră*“, iar despre cele ale lui Dumnezeu „*că's a noastre*“.

Această sublimă titulatură de „*om al lui Dumnezeu*“ dată preotului, la care se adaugă cinstea de a deveni *un bun* al obștei care crede și te alege ca stegar al ei înaintea țăriilor, este o cinstire care nu se poate asemăna cu nici o alta.

Regii sunt stăpâni peste no- roade prin forță sau dăruieți. Preoții sunt „*părinții*“ obștei, stăpânii ei în cel mai sigur și profund înțeles al noțiunii, prin darul de sus și vrednicia lor.

Preoții sunt făcătorii a toate și în deosebi ai idealului de viață

pentru turma ce stăpânesc și de care sunt stăpâniți. Ei „nu sunt din lumea aceasta“ deși trăesc împreună cu ea. Ei nu au nici un drept de a fi ai lor înșiși, fiindcă sunt ai obștei. Cine n'ar schimba hectarul sau aria, cu vatra satului întreg? Ce preot cuminte și cu frica lui Dumnezeu nu renunță de a fi a lui pentru a fi „a noastră“ — a tuturor?

Se înțelege însă, că și această calitate de „*al nostru*“ își are ca și orice cinstire, povara ei. Povara de a fi purtată după conținutul și rangul ce-ți dă. Ce urit i-ar sta unui general desculț și murdar, dar-mi-te unui preot fără demnitatea rangului de „*om al lui Dumnezeu*“?

Nimeni nu ne poate da o alta cinstire peste aceea de preot. Și de ne-am face palate de smarald, slugi cu găitane de aur și cai cu aripi, nu putem adauge numelui de „*om al lui Dumnezeu*“, nimic.

Să ne pătrundem de acest adevăr. Să-și amintească fiecare irate preot unde și când a simțit primul fior de dragoste și respect măgulitor în viața lui: ...În ochii unui bătrân cu plete de dumnezău-țaran, în lacrimile unei măicuțe blânde și rumene la suflet ca un cozonăcel de alt' dată. Acolo, undeva, pentru fiecare din noi, cândva, am primit botezul cel nou, marele nume de „*om al lui Dumnezeu*“. Cât vom trăi, peste acești lauri, nu vom putea creșta alții.

Pentru a rămânea „*ai obștei*“ și a fi măcar la înălțimea ideii ce-și fac cei drepti și cu frica lui Dumnezeu despre noi, trebuie să luptăm. E adevărat că Biserica este veșnică; dar și nevrednicia sau vrednicia noastră — dacă nu poate adauge sau surpa biserica păzită de inițiatorul ei Iisus, — poate *mântui* veșnic sau *sminti* veșnic sufletul nostru și al altora.

Noi nu putem distruge ctitoriile lui Dumnezeu, dar putem să ne distrugem pe noi și prin sminteala noastră pe alții.

Fără a fi sentimental, mă întreb, ce oare alta cerem vieții decât buna ei petrecere până la limanul judecății de dincolo de vămi? Dacă avem a răs-

punde atât de sigur și atât de sever, de toate faptele noastre, de ce să râvnim la cei vre-o 60 de ani ai vieții în osânza plăcerilor trecătoare și în schimb să pierdem veșnicia.

Nu putem nega că toți murim. De unde își iau însă unii puterea de a nega veșnicia? Murind nu facem decât să rezolvăm un ciclu vital limitat la materie. Dar spiritul? Sufletul, ce se face cu el? Vor spune unii că acesta este „ficțiune”. Bine! Dar cu această „ficțiune” d-ta trăești o viață întreagă. Te ferești și te folosești de ea în felurite forme: conștiință, dragoste, milă etc. Dacă nu negi că mănânci și respiri, de ce negi că el există?

Descartes a afirmat cândva: „cogito, ergo sum” — (cuget deci exist). Dar, cum cugetarea nu este un bun accesibil tuturor ființelor, fiindcă sunt milioane de leghioane care există fără

a cugeta, cred că putem renova maxima străbunului filosof francez: nu „cogito” este noțiunea comună ființelor ci *moartea*: Moartea, prin trecerea dela ființă la neființă este elementul comun, caracteristic tuturor celor ce există. Deci moartea, trecerea în neființă, este dovadă că am existat, că existăm.

Și dacă moartea trupului cea obligatoare și hărăzită tuturor nu este o acuză pentru noi înaintea Judecătorului, moartea sufletelor este o supremă acuză veșnică.

Și noi, dragii mei frați întru Domnul, suntem împovărați și cu mare cinste, dar și cu mare răspundere. Moartea fiind sigură și judecata este asemenea ei.

Cugetați, cugetați și aflați calea de a rămânea „oamenii lui Dumnezeu” pentru toți și în turma voastră — „omul poporului”.

Părintele GHEDEON

CONFERINȚE PASTORALE

Cercul Preoțesc Zălau Praznicul dela Treznea

Duminecă 1 Decembrie 1946, frunțașă și martira parohie Treznea și-a îmbrăcat haina de sărbătoare și de doliu: Invesmântată de sărbătoare cu sufletul drămuț de bucurie și durere, fiii credincioși ai acestei parohii, inconjoară Sionul renovat din truda lor, în cântece și rugă: „Incunjurați popoarelor Sionul și-l cuprindeți pe dânsul” — slăvind pe Dumnezeu că l-a invrednicit, în ziua de 1 Decembrie, ziua Unirii Ardealului cu Patria mamă, să sfințească provizor acest fânt lăcaș, pângărit de tunurile barbarelor horticiste în 1940 și 1944 cu cele șase lovituri de tun trase în plin cu gând mișelose de dărâmare.

Aceluș păgănesc și barbar gând l-au căzut jertfă cei 87 mucenici, în

frunte cu părintele Costea și învățătorul Cosma Lazar și soția lui Aurelia.

Dacă trupurile nevinovate ale acestor eroi ai neamului s'au prăbușit în țărână, biserica lor lovită a rezistat, sfidând barbara și loviturile horticiste, adevărind dreptatea și vrerea lui Dumnezeu că „nici porțile iadului nu o vor birui”.

Cu sentimentul preotului care se apropie de jertfelnicul Domnului, preoții Cercului Zălau se indreaptă de pe ambele versante ale Meseșului spre Sionul din Treznea. Dăgățul clopotelor îmbinate cu glasul duhurilor morților acestei biserici, răscolesc văile și cūlmile dealurilor din împrejurimi, coborând în stoluri pe credincioși la ruga cea mare.

La orele 9 dimineața începe Utrenia servită de cucernicul preot I.

Comerzan din Bodfa, în timp ce preoții ceilalți se ingrijesc de nevoile duhovnicești ale poporului.

La orele 10 tot soborul preoțesc în frunte cu președintele cercului preotul I. Panga săvârșesc sfințirea apei. În sunetul clopotelor cu praporii bisericești, inconjoară biserica, împreună cu toți credincioșii, stropindu-o cu aghiazmă, pe dinafară și înăuntru. Sfințirii provizorie a sfântului lăcaș îi urmează Sfânta Liturghie, slujită de întreg soborul preoțesc. Răspunsurile corale sunt date de corul sătesc din loc.

La prîceasnă a predicat cucernicul preot Nedelcu Negoită din Bozna, talmăcind evanghelia zilei îmbinată cu praznicul. Cuvântul intraripat de duhul dragostei lui Hristos și înima caldă a predicatorului a fost sorbit cu nesățiu de ascultătorii credincioși.

La sfârșitul sfintei Liturghii s'a servit parastasul pentru eroii neamului din 1940. Panegiricul a fost rostit de preot I. Panga. Lacrimile și suspinul întregii asistenți a evocat dureros tragedia și martirajul suferit de această comună în anul durerilor românești: 1940.

La cererea credincioșilor suferinzi, o parte din victimele aceleiași agresiuni, orbi și schilavi, întreg soborul preoțesc a săvârșit taina sfântului Maslu spre tămăduirea neputințelor sufletești și trupești.

La ora 2 după masă în casa ospitalieră a părintelui Bompă Trafan din Treznea s'a servit masa comună la care a participat întreg consiliu parohial și alți enoriași din loc. La masă a toastat dl Dr. Iulian Domșa, deputat eparhial pentru M. S. Regele și Prea Sfințitul nostru Episcop Nicolae al Clujului. Apoi a luat cuvântul preotul Iacob Panga scoțând în evidență munca și strădanția credincioșilor și harnicul lor păstor părintele Trafan Bompă, neobositul lucrător în via Domnului dela poalele Meseșului. Cuvinte de laudă și de încurajare pentru rezidirea ca-

selor parohiale și eternizarea eroilor printrun monument, au rostit preoții Ioan Barbu și N. Negoită.

Cu sufletele desfătate de frățească dragoste în care s'a desfășurat întreaga serbare și cu conștiința datoriei împlinite fiecare s'a întors la casa sa.

Preot Iacob Panga

Conferința de toamnă a preoților din tractul Câmpeni jud. Turda

În zilele de 17 și 18 Dec. 1946, s'a ținut obișnuita conferință de toamnă a preoților din Protopopiatul Câmpeni, în parohia frunțașă Avram Iancu.

După oficierea slujbei invocării Duhului Sfânt din Biserică, toți preoții sosiți trec în școală unde se țin debaterile conferinței. Prezidează P. C. Protopop Sorin I. Furdul. Preoții C. Tomuș, D. Ciurea și D. Todea, citețesc lucrările lor asupra subiectului dat: „Organizarea mîlei în vremile de azi”. În jurul lor se țin discuții la cari iau parte toți preoții prezenți. Ele se duc în spirit academic, fiecare preot dorind să plece de aici depîn lămurit asupra organizării acestui mare imperativ al vremii. Astfel se preconizează înființarea de comitete de binefacere uniforme pe tot cuprinsul Eparhiei: societăți de ajutor reciproc între săteni și de asigurări în nenorociri.

După încheierea ședinței preoții trec din nou la biserică spre a se spovedi, urmând ca a doua zi să se împărtășească.

Ziua a doua este închinată slujbelor la biserică. Cu toate că este zi obișnuită, biserica a devenit neîncăpătoare pentru mulțimea credincioșilor. Sf. Liturghie este oficiată de un sobor de 12 preoți în frunte P. C. protopop Sorin Furdul, cari formează și un admirabil cor bisericesc. La prîceasnă vorbește preotul N. Burz despre „Biserica, lăcaș de mântuire”. Urmează apoi Parastasul pentru Eroii Neamului și preoții repausați din cerc și la urmă Sf.

FOILETON

Stanca Doamna

de Prof. IULIANA DUCARU

Una dintre figurile istoriei noastre, care a jucat un rol însemnat în societatea românească din secolul al XVI-lea și care a strălucit prin virtutile sale, este figura Doamnei Stanca, — tovarășa de viață a lui Mihaiu Viteazul, Domnul Țării Românești, — pe care liceul ortodox român de fete din Cluj și-a ales-o ca patroană.

Scopul principal al acestor rânduri este de a face cunoscută tinerelor vîrstare viața acestei Doamne, cu toate bucuriile și durerile ei, de a o prezenta ca mamă iubitoare, soție devotată, creștină adevărată și vrednică româncă, și de a strecura în sufletele lor dragoste și interes pentru trecutul nostru, dându-le astfel încrederea că în paginile istoriei noastre se află atâtea modele de virtute, demne de imitat.

Din cauza puținelor izvoare, care ne stau la dispoziție, e foarte greu de conturat figura acestei Doamne, acoperită cu vălul uitării celor trei sute șasezeci și trei de ani, reconstituind, la o distanță atât de mare, o imagine completă,

punându-l astfel pe cîștor în fața unui tablou viu.

Totuși, din aceste rare documente, pe care istoria noastră ni le pune la îndemână, se poate desprinde o parte din viața ei, alta putând fi reconstituită din mediul social al vremii în care a trăit, urmând ca restul să fie depănat din însuși firul vieții tovarășului ei.

Istoricii noștri o prezintă pe Stanca Doamna făcând parte din familia marilor boieri Buzzești, — fiica înstăritului boier Stan Krețulescu și a jupănesei Neacșa, călugărită sub numele de Maria.

Mica Stanca a văzut lumina zilei în anul 1560. A primit o educație aleasă încă din fragedă copilărie, mama sa sădindu-i în suflet sâmburele credinței străbune, iar tatăl său sentimentul mândriei naționale și de bună româncă.

Nu l-a fost dat să se bucure prea mult de viața lipsită de griji în casa părinților ei, căci frumoasa Stanca a atras prea de vreme privirea unui tânăr boier, Dumitru din Vălcănești, a cărui soție deveni, aducându-i și o frumoasă avere prin moștenirea dela părinți, satele Cărstienești (jud. Vâlcea) și Potana.

Rămâne, însă, curând văduvă, fără copii, dar, datorită calităților sale fizice și morale, văduvia-i fu de scurtă durată, pentru că, la anul

1583, documentele o arată recăsătorită cu un bărbat mândru și volnic — cu Mihaiu, banul județului Mehedinți.

În noua căsătorie aduce o zestre și mai frumoasă, complectată cu jumătate din moșia Plăviceni, primită dela fratele ei Dragomir, ajuns mare boier în vremea lui Mateiu Basarab. Se crede că, prin influența familiei sale și datorită acestei frumoase averi, Mihaiu a fost ridicat, de Domnul Țării Românești, Alexandru Bogdan — ca mare ban al Craiovei.

Această căsătorie a fost binecuvântată prin doi copii, — Nicolae Pătrașcu și Florica, prețioase comoare pentru mama lor, care l-a învăluit cu toată dragostea și căldura sufletului ei. Tânăra mamă ținea foarte mult, ca odraslele să-i fie mereu alături, pentru că singură să le crească, să le îngrijească și să le povățuiască, așa cum numai ea știa. Ca mamă a înțeles că partea cea mai bună, ce la rândul ei a primit-o dela părinții săi, s'o transmită mai departe copiilor, cultivând în inima lor un prețios colț al credinței strămoșești.

În anii de tîhnită viață familială, lângă copiii săi, își găsea o plăcută îndeletnicire în tors, țesut și cusut, ocupație obișnuită Doamnelor și Domnițelor, ca și femeilor din popor, creînd adevă-

Maslu, după care vorbește P. C. protopop Sorin Furdui despre „Credința mântuitoare”. Festivitățile se incheie la orele 14, după care s'a servit agapa frățască din bunăvoința preoților locali: A. Leahu și D. Todea.

Conferința dela Avram Iancu a fost prilej de rară desfătare sufletească și insufletitor indemn pentru munca spirituală pe care o depun slujitorii altarelor din acest colț de țară.

Am purces spre casă când umbrele munților inveleau sălașurile satelor din vale cu taina lor. Frigul nopții a trimis câinii să-și înăbușe lătratul pe sub clăile de fân. Ici, colo, strălucește câte o lumină la vreo casă cocoțată sus pe creasta muntelui. De undeva se aude melodia unei colinde: „O, ce veste minunată...” e pregătirea altor slujbe pentru preamărirea Pruncului din Visleem.

Pr. R. Răzlog

Conferința de toamnă a preoților din protopopiatul Luduș

Luni, 2 Dec. a. c. s'a ținut în parohia centrală din Luduș, conferința de toamnă a preoților din acest tract.

Din programul conferinței bogat și variat, comunicăm părțile esențiale. La ora 9 dimineața, serviciul Utreniei și în continuare Sf. Liturghie. Servește: Prot. Romul Popa, asistat de preoții Gh. Stan și Gr. Cucerzan.

La prilejul a vorbit preotul Gr. Cucerzan din parohia Găbud. Având ca punct de plecare cuvintele Sf. Evangheliei (Mat. 23, 1). „Dect, toate câte vă vor zice să păziți, păziți și faceți, iar după faptele lor nu faceți, căci ei zic, dar nu fac”, vorbitorul a ținut tot timpul încordată atenția preoților, făcând pe fiecare în parte să reflecteze asupra vieții proprii. Predica a fost o convorbire dela inimă la inimă, și a avut drept scop: revizuirea conștiinței, întrucât este curată și se conduce după preceptele divine, sau întunecată de negura păcatelor și în acest caz se potrivește cuvintele de ocară pe care Iisus le aducea fariseilor fățarnici când le zicea: „Povățuitori orbi, cari strecurați țânțarul și înghițiți cămila” (Mat. 23, 24). Vrășmași bi-

sericți, exploatează chiar și cele mai neînsemnate defecțiuni pe care le-ar observa la un preot, pentru ai pune în comparație cu tagma fariseică și cărturărească a căror slăbăciuni și patimi Iisus nu le-a cruțat.

Pornind dela un caz izolat, se debitează pe socoteala unei Tagme întregi cele mai năstrușnice invinuirii. Orice defăimare trebuie spulberată nu prin cuvinte asemănătoare, ci prin curățenia vieții, prin trăirea în duhul evangheliei lui Hristos.

Partea a doua a conferinței a constat din: Cuvântul plin de avânt al protopopului tractual R. Popa, care cu multă competență a făcut o analiză asupra schimbărilor obvenite în societatea omenească după ultimul războiu. „Biserica lui Hristos, în fața schimbărilor ce le impune ritmul vremii actuale, rămâne același forță hotărâtoare, având drept țel mântuirea oamenilor și îndreptarea pe căile ce duc la adevărata fericire”.

Plină de interes și edificatoare a fost problema pusă la ordinea zilei în legătură cu: „Organizarea mii în vremile de azi”. Referatul a fost întocmit și prezentat de preotul Cornel Gog din Așintș.

Concluziile extrase din lucrările preoților și pe care conferința și le-a însușit ca fiind ducătoare la scop ar fi acestea:

1. Sentimentul mii și compătimirii față de cel obidit, lipsit de mijloace și căzut în nenorocire, este de esență creștină. Porunca iubirii a proapelui nostru, trebuie îndeplinită nu numai prin vorbe ci îndeosebi prin fapte de milostenie, cum ar fi: ajutorarea celor nevoiași, bolnavi și săraci, orfani, invalizi, văduve și chiar bătrâni ajunși în neputință. Darurile cu care s'ar putea milui astfel de categorii ar putea să fie: alimente, îmbrăcăminte, combustibil, numerar etc.

2. Biserica fiind în toate vremile în fruntea acțiunilor samariene, merge să aline suferințele omenești, va promova și intensifica mai mult decât ori când opera de asistență socială prin: colecte benevole, donațiuni, producțiuni cu tineretul și orice ajutor care ar putea să aline o durere a unui individ sau colectivității.

3. În parohii se vor putea da ajutoare imediate celor nevoiași din: „Fondul mii”, care va trebui să fie alimentat prin daruri benevole, adunate dela credincioșii mai instăriți.

4. Pentru o bună funcționare a operei și asistenței sociale în parohiile noastre dela sate, este necesar să fie ales din persoanele cele mai oneste, un comitet de conducere. Adunarea darurilor de orice natură și împărțirea lor în mod achitabil ar fi rostul unui astfel de comitet.

5. Este necesară o acțiune rapidă de trezire și îndrumare spre acte de binefacere după exemplul samarineanului. În acest scop predica amvonului însoțită de exemplul viu al preotului, poate să dea rezultate frumoase. Sufletul poporului nostru, este pregătit spre acte de jertfă, când acela ce dirijează astfel de acțiuni pe lângă corectitudine mai dau dovadă și de o inimă darnică.

6. Organizarea mii în stil mai mare, se poate concepe prin: O colaborare armonioasă între stat și biserică. Organizația Statului dispune de resurse materiale; iar biserica dispune de tradiția milenară, de prestigiu și meritele câștigate în trecut și de puterea de convingere și sufletul mulțimii.

Programul conferinței de toamnă a fost complectat de raportul Pr. Gh. Stan, asupra „Activității cercurilor religioase, sau ținut întruniri în 23 parohii, au fost rostite 38 de predici și 6 conferințe. Pe lângă serviciile divine obișnuite în Duminică și sărbători, s'au făcut procesiuni pentru ploale, s'au săvârșit parastase pentru eroi, iar bolnavilor Taina sf. Maslu.

Fie ca și în viitor, preoțimea noastră să-și îndeplinească misiunea ce-i revine, într-o lume care este suferindă și desorientată.

Pr. Cornel Gog

Serbarea Pomului de Crăciun dela Biserica ort. din Zălau

Duminică 22 Decembrie 1946, Societatea Femeilor ort. rom. din Zălau, au organizat serbarea Pomului de Crăciun pentru copiii săraci din oraș. Subliniem cu recunoștință serbarea, acestui mănunchi de doamne harnice, cari înfruntând sărăcia și necazurile timpului s'au pus cu sa-

marineană dragoste în slujba celor nevoiași.

Strădanția lor pilduitoare, în slujba aproapelui, le cinstește și înalță în conștiința recunoscătoare a acelora cari au fost miluiți din darurile lor bogate și în acelor ce știu să aprecieze aceste fapte.

La orele 18 (6) Biserica noastră a fost plină de numeroși credincioși, cari au ținut să participe la această serbare tradițională.

Preotul I. Panga, binecuvintează Pomul de Crăciun, cu toate darurile lui și tălmăcește însemnătatea Crăciunului românesc.

Corul bisericii ortodoxe, sub conducerea P. C. preot pensionar Mihael Grosu, desfășoară sufletul credincioșilor cu concertul dulcelor melodii ale colindului străbun. După concert, doamnele societății, impart daruri în alimente, îmbrăcăminte și rechizite școlare.

În aceeași zi, la orele 15 „Societatea Femeilor ortodoxe” n'a lipsit nici dela „Pomul de Crăciun” al Bat. 7 V. M. din localitate, dat pentru cei 80 copii moldoveni, unde au distribuit personal 80 pachete cu diferite daruri, pentru acești copii lași, pe care i-a supravegheat, cu rândul, în fiecare zi și noapte câte două doamne, timp de 10 zile.

Darurile lor au deschis și ușile penitenciarului din localitate strecurând o rază de mângâiere și bucurie în sufletul deținuților chinuți și uitați de lume.

Tot aceste doamne, au trimis în Moldova infometată de secetă, la Oficiile parohiale din 6 comune, 15 pachete cu alimente, dela 25-35 kgr. pachetul, pentru orfanele și văduvele de război.

Insemnăm aceste fapte cu gândul curat de a indemnă toate parohiile noastre cari dispun de alimente, să urmeze această pildă și să trimită cât mai neîntârziat darurile lor de alimente, direct fraților noștri din Moldova, atât de greu încercată.

Pr. I. Panga

rate opere de artă. De sigur multe din acestea au luat calea Sfințelor lăcașuri de închinare, sub formă de danși spre împodobirea lor.

Dar grija și atenția ei nu se revarsă numai asupra copiilor, ci, în aceeași măsură, și asupra soțului ei, făcându-i-se părtașe egală nu numai în momente de bucurie, ci mai ales în momente de adânci frământări.

Dacă nu și-a permis să trăiască nicio clipă departe de copii săi, tot astfel n'a înțeles să rămână despărțită nici de soț, căci își dădea seama de influența binefăcătoare ce o avea asupra lui.

Dar mai presus de puterile ei, i-a fost dat, totuși, să încerce și astfel de temporare despărțiri, cari nu întârziară a se ivi, de îndată ce soțul ajunsese ban al Craiovei.

Marele ban Mihael, datorită aleselor sale însușiri, s'a făcut curând cunoscut și iubit de întreaga țară, fapt, ce trezi în sufletul Domnitorului bănățean, că acest tânăr - os de Domn - i-ar putea uzurpa tronul, gând ce-l obseda în așa măsură încât îi hotări piețrea. Mihael prinzând de veste de urzeala nimicirii sale, se decise să părăsească Craiova și după ce luă măsurile de siguranță pentru familia sa, porni spre Constantinopol, la unchiul său Iani, persoană cu mare influență la Poarta Otomană.

Câte gânduri n'a mai frământat capul necăjitei femei, în timpul ce era adăpostită într'un sat, împreună cu fiica sa, Florica, travestite în țărance și cu fiul său, Nicolae, dat drept țigan; - când află că soțul fu prins în drum și condamnat la moarte. Era prima încercare din partea crudei realități pentru sufletul ei cuprins de groaznice sbuciumări.

Mihael scapă dela moarte, căci călăul pus să-i taie capul, inspăimântat de privirea lui, - aruncă securea și fugi prin mulțime, strigând: „Nu pot ucide un astfel de om”.

Boierii țării impresionați de această întâmplare, rugară pe Alexandru Vodă să-l ferte.

După ce se săvârși și minunea, cel dintâi gând al Doamnei fu îndreptat către Cerescul Părînte, aducând slavă pentru mântuirea lor.

Treapta, care i-a fost hărăzită lui Mihael, a urcat-o, căci la anul 1593 îl găsim Domn al Țării Românești, în plină tinerețe, alături de vrednica soție.

S'o prezentăm, acum, pe Stanca Doamna într'un costum de „Doamnă”, caracteristic vremii în care a trăit, așa cum îl descriu hrisoavele domnești din secolul al XVI-lea și cum îl arată portretul ei dela Mănăstirea Cătușu, de peste Olt:

„O figură melancolică și dulce, plină de inteligență, în costum de Doamnă cu o coroană pe cap, haină de stofă roșie brodată cu aur, fața de blană albă cu codițe negre”. (Albumul Odobescu.)

Ascensiunea aceasta încheie un prim capitol al vieții Doamnei Stanca, pentru că, de acum începe adevărata perioadă plină de răspunderi, plină de primejdii, cari vor sfârși numai atunci când va schimba viața cu moartea. Adeseori, bucuriile îi vor fi scăldate în nenumărate lacrimi, iar hainele domnești îi vor apăsa greu umerii neobișnuți cu povara,

Scaunul domnesc își pretinse tributul său, Voievodul român e conștient de aceasta, căci altfel nu și-ar fi luat de bună voie angajamentul de-a intra în „Liga Sfântă”, după cum refese din următorul citat: „În țara mea aș fi putut să rămân liniștit și sigur fără nicio teamă, dacă nu m'ar fi chemat credința mea față de creștinătate... - nevrând ca puterea turcească să crească cu oștile mele, mărind ruina creștinilor, m'am aliat cu Liga Creștină din propria mea voință.”¹⁾

(Va urma)

¹⁾ Raportul lui Mihael Viteazul către Împărat din 1601, Iluormuzaky, Documente, IV. p. 230-231.

Îndreptar Tipiconal

(Dela 1 Ianuarie — 1 Februarie 1947)

Miercuri, Tâierea împrejur și Sf. Vasile cel Mare.
(1 Ianuarie 1947.)

Rânduiele liturgice se indeplinesc conform celor indicate în Mineu. Sărbătoarea aceasta ținând numai o singură zi.

La utrenie se cântă Polieleul și pripelele, apoi Catavasile Botezului deosebit de celelalte, încheindu-se cu doxologia mare și troparul sfântului și se continuă cu Liturgia Sf. Vasile cel Mare.

Cu Vecernia din această zi începe înaintesărbătoarea Botezului care sărbătoare se încheie la 14 Ian. (Marția).

Dumineca înainte de Botez
(5 Ianuarie 1947.)

La rânduiele liturgice se împreună serviciul învierii cu al înaintesărbătorii conform indicațiilor din Mineu. După doxologia cea mare și troparul învierii dela Utrenie se continuă cu Liturgia Sf. Ioan Gură de Aur.

Luni, Botezul Domnului
(6 Ianuarie 1947.)

Toate rânduiele liturgice se fac fidel după cuprinsul Mineului. La Liturgia Sf. Vasile cel Mare se

cântă în loc de Sfinte Dumnezeule: „Câți în Hristos...“ iar în loc de De Tine se bucură...: „Imosul cu pripeala Botezului“.

După rugăciunea amvonului se merge în procesiune la apă curgătoare unde se face sfințirea cea mare a apei.

Marți, Sf. Ioan Botezătorul
(7 Ianuarie 1947.)

În această sărbătoare cu ținere rânduiele liturgice se fac după cele așezate în Mineu.

Dumineca după Botezul Domnului
(12 Ianuarie 1947.)

Rânduiele obișnuite cu Catavasile Botezului.

În Duminecile următoare anume: a Leproșilor (19 Ianuarie 1947), a lui Zacheu (26 Ianuarie 1947), apoi Joia la Sf. Trei Ierarhi (30 Ianuarie 1947) se urmează tipicul obișnuit cu Catavasile de rând ale Întâmpinării Domnului...: „Pământul cel roditor...“ pe glasul 3.

Sâmbătă la 1 Februarie 1947 este ultima zi din Perioada Octoiului, după care urmează prima Duminecă din Perioada Tridoului, a Vameșului și Fariseului.

Prof. Dr. V. PETRAȘCU

CRONICA EVENIMENTELOR

INTERNE

D. ministru Gh. Gheorghiu-Dej pleacă la Moscova. La Ministerul Economiei Naționale, la Finanțe, ca și la B. N. R. s'a lucrat în ultimile zile intens la pregătirea materialului necesar delegației economice române ce pleacă la Moscova, pentru încheierea noului acord economic. Delegația română are în frunte pe dl Gh. Gheorghiu-Dej, ministrul Economiei Naționale.

Când se deschid școlile din Cluj. Rectoratul Universității Regele Ferdinand I din Cluj, aduce la cunoștința studenților acestei Universități următoarele: Senatul Universitar în ședința din 8 Ianuarie 1947, având în vedere greaua situație creată din cauza mijloacelor de transport pe C. F. R., a hotărât ca frecvența la cursurile celor 4 Facultăți ale Universității noastre, să nu fie obligatorie până la 1 Februarie 1947.

Import de fire de bumbac. Tratatul de import de fire de bumbac din Orientul Apropiat sunt pe cale bună. Se vor aduce cantități suficiente pentru toate țesăturile să poată lucra din plin. Un acord în acest sens urmează să fie încheiat după intrarea în vigoare a viitorului acord cu U. R. S. S.

Importul de fire va fi plătit cu țesături și va permite țesăturilor noastre să lucreze intens.

Starea vremii în țară. În cursul zilei de ieri s'a înregistrat în Capitală cea mai joasă temperatură din iarnă aceasta. După ce în timpul zilei temperatura s'a menținut la circa 18 gr., seara a coborât până la 23 gr., transformându-se în ger aspru. În Ardeal și Moldova ninge necontenit. În Capitală stratul de zăpadă are o grosime de 24 cm. Cea mai coborâtă temperatură din țară a fost la Curtea de Argeș, unde s'a înregistrat ieri 28 grade. În celelalte orașe din țară temperatura a fost mai scăzută, cea mai mică fiind de 13 grade.

EXTERNE

Demisia dlui Byrnes ministrul de externe al Statelor-Unite. S'a anunțat oficial la Washington, demisia ministrului de externe Byrnes, dându-se publicității schimbul de scrisori care a avut loc între președintele Truman și dl Byrnes. Din aceste documente reiese, că fostul ministru de externe și-a înaintat demisia și în cursul primăverii trecute din cauza sănătății sale subrede, atunci însă președintele Truman l-a recomandat să-și păstreze funcția până la redactarea definitivă a tratatelor de pace cu cele cinci țări foste satelite ale Germaniei.

Generalul Marshall este succesorul dlui Byrnes. Gen. Marshall, fostul șef al Marelui Stat Major American, a fost numit succesor al ministrului de externe demisionat. Se așteaptă ca această numire să fie acum confirmată și de Senatul American.

Energia atomică va deveni o binecuvântare pentru toate națiunile. În discursul său ținut în fața congresului președintele Truman, s'a ocupat de chestiunile la ordinea zilei și în special de cele muncitorești, făcând o serie de propuneri practice. Subliniind responsabilitatea capitalului în recentele conflicte muncitorești, d. Truman, a recomandat aplicarea unei prudente politici fiscale și intensificarea luptei împotriva monopolurilor. În materie de politică externă, președintele a recomandat semnarea tratatelor de pace, ori care ar fi greșelile lor, întrucât noul amănări ar periclită stabilitatea țărilor vizate.

În privința relațiilor cu Uniunea Sovietelor vom fi călăuziți de acele principii care determină atitudinea noastră față de alte națiuni. În ce privește energia atomică, speranța noastră fermă este că această problemă va pierde semnificația sa militară și va deveni o binecuvântare pentru toate națiunile.

Vizita mareșalului Montgomery la Moscova. Mareșalul Montgomery, șeful statului major imperial britanic a sosit la Moscova, ca invitat al mareșalului Vasilievski, șeful statului major sovietic.

Lordul Montgomery, a declarat la sosire pe aeroport, că face o vizită ca soldat pentru a face urări Armatei Roșii care a jucat un rol atât de important în victoria asupra axei. „S'a vorbit mult de sacrificiile aduse de popoare pentru câștigarea războiului. După părerea mea umilă, poporul sovietic a suferit cel mai mult în urma barbarei invazii germane și armata sovietică a adus cele mai mari sacrificii. Salut viteazul popor sovietic și doresc ca vizita mea să stabilească relații prietenești din care să iasă o înțelegere mutuală și respect reciproc“, — a încheiat mareșalul englez.

Comentând vizita mareșalului Montgomery la Moscova, ziarul Daily Worker își exprimă speranța că șeful statului major britanic va reuși prin sinceritatea lui să stabilească relații strânse cu statul major sovietic ca și cu cele stabilite cu cel american.

Complot antidemocratic descoperit în Ungaria. Corespondența agentului Tass transmite: Ministerul de interne al Ungariei a publicat un comunicat oficial, asupra complotului descoperit recent, îndreptat împotriva regimului republican actual din Ungaria. Textul remis ziarelor pentru publicare arată că organele siguranței statului au descoperit în cursul ultimelor săptămâni un complot anti-republican. Conducătorii complotului fascist și conspiratorii deja arestați fac parte din cercurile politice și economice bine cunoscute ale regimului Horthy

și sunt dușmani declarați ai aspirațiilor democratice ale poporului ungar.

Reprezentanții diplomați părăsesc Spania franchistă. Ambasadorul Belgiei, a părăsit ieri Madridul, în urma recomandărilor O. N. U. Au plecat deja din Spania reprezentanții diplomației ai Italiei, Olandei, Turciei și Angliei.

BISERICESTI

Praznicul Bobotezii. Slujba Sfințirii apei și îndălnatul praznic al Bobotezii s'a săvârșit în acest an cu deosebit fast de către P. S. S. Episcopul Nicolae, înconjurat de marele sobor format din: Prot. Dr. I. G. Munteanu, Prot. Emil Nicolescu, cons. V. Bogdan, Prot. Alexe Svetlov, Preoții A. Tomuș, A. Flămând, O. Nicola, T. Ciceu, și Maior Bica, diaconi: Gr. Turcan și Gh. Suciu. Cortegiul format din fața Catedralei s'a îndreptat către Someș, unde lângă teatrul „Alex. Davilla“ a fost săvârșită Sfințirea apei.

Notabilii orașului în frunte cu reprezentanții armatei, două companii de onoare, un numeros popor au ascultat sfânta slujbă și au sărutat Sf. Cruce, primind arhieresti binecuvântări. Sfârșitul praznicului s'a făcut prin desfilarea unităților militare.

AVIZ

Începând dela 1 Ianuarie 1947, abonamentul pe un an la „Renașterea“ va fi următorul:

Pentru parohiile cl. I: 100.000 lei
" " cl. II: 80.000 lei
" " cl. III: 60.000 lei
Particulari: 60.000 lei
În străinătate: 150.000 lei

Taxele de publicație al concursurilor sunt următoarele:

Pentru protopiate: 150.000 lei
Pentru parohii cl. I: 120.000 lei
" " cl. II: 80.000 lei
" " cl. III: 60.000 lei
Cântăreți bisericestii: 60.000 lei
Costul inserațiilor cm.² 200 lei

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 8174/1946.

Comunicat

Se aduce la cunoștință celor interesați că Sfântul Sinod fiind sesizat că Ministerul Cultelor nu asigură fondurile depline pentru funcționarea normală a Consistoriilor metropolitane, a luat în discuție această chestiune în ședința din 11 Decembrie 1946, hotărând următoarele:

„Pentru acoperirea cheltuielilor necesare funcționării Consistoriilor metropolitane — până ce Ministerul Cultelor va asigura fondurile depline — se fixează drept taxă suma de lei 150.000, care se va plăti odată cu introducerea apelului de cel în cauză“.

Cluj, la 2 Ianuarie 1947.

P. Episcop: Dr. V. Sava
secretar: C. Hașcău

CONCURS

Se publică concurs pentru ocuparea postului de cântăreț bisericesc din parohia Dumbrava, protopopiatul Huedin, cu termen de 15 zile dela prima apariție în „Renașterea“.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Sestune cantorală 8 jug.
2. 1/2 (jumătate) fuș de lemne din pădurea urbarială.
3. Stolele îndălnate în parohie.

Candidații își vor înainta cererea cu documentele Oficiului parohial ort. rom. Dumbrava și se pot prezenta în parohie în vreo Duminecă sau sărbătoare pentru a cânta la strană.

Dumbrava, din ședința Consistoriului parohial din 20 Nov. 1946.

Președinte: Traian Mocan
Episcop: Hurgoi Aurei
paroh.

Nr. 7913/1946. Aprobabil.

Din ședința Consil. eparhial dela 30 Decembrie 1946.

NICOLAE C. Hașcău
Episcop secretar

AVIZ

Concursul pentru ocuparea postului de cântăreț bisericesc la Catedrala Episcopală din Cluj, a fost publicat în Renașterea Nr. 1 din 5 Ianuarie 1947.

Consiliul Eparhial

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj